

Vergaderjaar 1995–1996

24 462

Arbeidsomstandighedenbesluit

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 19 oktober 1995

Hierbij doe ik u toekomen het ontwerp-Arbeidsomstandighedenbesluit, zoals dat in de Ministerraad van 6 oktober 1995 is geaccordeerd¹. Bij dit ontwerp-besluit heb ik, conform het verzoek van de Vaste Commissie van SZW van de Tweede kamer (zie haar brief kenmerk 4-95-SZW d.d. 9 februari 1995), een hoofdlijnennota gevoegd. Deze hoofdlijnennota heb ik de Vaste Commissie toegezegd in mijn brief d.d. 5 april 1995. Tevens is bijgevoegd een verslag van een overleg tussen de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Bouw- en Houtbond FNV en Hout- en Bouwbond CNV. Dit verslag is de Tweede Kamer toegezegd in antwoord op kamervragen van het lid Marijnissen (Aanhangsel nr. 34).

Het aan uw kamer voorleggen van genoemd besluit is overigens (voor delen daarvan) ook voorgeschreven in artikel 20, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet en, voor zover het betreft de puur technische wijziging van het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer en het Besluit houtbewerkende bedrijven milieubeheer in artikel 21.6, vierde lid, van de Wet milieubeheer.

Indien ik binnen een maand na dagtekening van deze brief geen reactie van u hebt ontvangen, ga ik ervan uit dat dit besluit bij u niet op bezwaren stuit.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
R. L. O. Linschoten

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

S-W

HOOFDLIJNENNOTA ARBEIDSOMSTANDIGHEDENBESLUIT

Opzet van de nota

In deze nota wordt, op verzoek van de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ingegaan op de hoofdlijnen van het ontwerp-Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit). Meer uitgebreide informatie over het Arbobesluit is opgenomen in de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit, dat eveneens bijgaand aan het parlement is aangeboden.

Het Arbobesluit heeft ten doel de bestaande op de Arbeidsomstandighedenwet (hierna: Arbowet) gebaseerde besluiten op te schonen, te actualiseren en te herstructureren, zonder daarbij het niveau van arbeidsbescherming aan te tasten. In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. de noodzaak van de totstandkoming van het Arbobesluit;
2. de plaats van het Arbobesluit in de beleidsontwikkeling op het gebied van arbeidsomstandigheden;
3. het advies van de SER (Commissie Arbeidsomstandigheden) over het Arbobesluit;
4. de reactie van het kabinet op het advies van de SER, en
5. de beeldvorming over het Arbobesluit.

1. De noodzaak van de totstandkoming van het Arbobesluit

Het overgrote deel van de concrete bepalingen op het gebied van arbeidsomstandigheden is niet in de Arbowet zelf opgenomen, maar in vele op die wet gebaseerde besluiten. Het resultaat daarvan is thans ruim 1200 bepalingen, verspreid over 38 besluiten. Wie dat resultaat aan een kritische blik onderwerpt kan, kort samengevat, tot geen andere conclusie komen dan dat het hier gaat om een samenstel van regels, dat gebrekkig is in de onderlinge afstemming en dat deels verouderd, te gedetailleerd en complex is. Eén en ander maakt het noodzakelijk de op de Arbowet gebaseerde uitvoeringsbesluiten te herstructureren, op te schonen en te actualiseren. Daartoe worden, bij het onderhavige besluit, alle bestaande op de Arbowet gebaseerde besluiten ingetrokken en vervangen door één nieuw geactualiseerd besluit, waarin minder detailvoorschriften zijn opgenomen en waarin bijzondere aandacht is besteed aan een heldere systematische indeling en een goede onderlinge afstemming van de voorschriften: het Arbobesluit.

De opzet van het Arbobesluit is zodanig dat voor de bedrijven, veel meer dan thans, duidelijk zal zijn wat van hen verwacht wordt op het gebied van arbeidsomstandigheden en voor de toezichhoudende instanties betere condities voor een snelle en uniforme handhaving zullen ontstaan. Kernbegrippen daarbij zijn een goede toegankelijkheid en een adequate onderlinge afstemming van de voorschriften.

Met de opschoning en actualisering van de regelgeving wordt tevens bereikt, dat de in het Arbobesluit vervatte voorschriften beter aansluiten bij de huidige opvattingen omtrent de rol van de overheid op arbeidsomstandighederrein, te weten de vaststelling en handhaving van basisnormen (zie het Integraal Beleidsplan Arbeidsomstandigheden, Kamerstukken II 1992/93, 22 959, nr. 1). De herstructurering, opschoning en actualisering heeft eveneens tot gevolg, dat er een vermindering van het aantal regels op het arbeidsomstandighederrein kan plaatsvinden. Het Arbobesluit bevat ongeveer 400 artikelen. Deze artikelen vloeien voor circa 90% rechtstreeks voort uit door de Europese Gemeenschap (thans Europese Unie) respectievelijk de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) vastgestelde richtlijnen respectievelijk verdragen. Voor de overige 10% geldt dat die bepalingen noodzakelijk worden geacht in verband met de bijzondere gevaren die in het geding zijn, zoals het asbestverbod,

schadelijk geluid en enige aanvullende voorschriften voor specifieke arbeidsmiddelen en specifieke werkzaamheden. Ook de regeling inzake arbodiensten en de bepalingen over thuiswerk vormen nationaal beleid. Op het aanvullende (al bestaande) nationale beleid wordt nader ingegaan onder punt 4 van deze nota.

Door het in het Arbobesluit gecreëerde overzichtelijke stelsel van regels zal het niveau van arbeidsbescherming, mede door de betere kenbaarheid en handhaafbaarheid van die regels, eerder toe- dan afnemen.

Het kabinet heeft recent, bij de aanbieding aan de Tweede Kamer van het rapport «Maatwerk in bescherming» over de heroriëntatie van de Arbowet van de Ministeriële Commissie Marktwerving, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW), het belang van de totstandkoming van het Arbobesluit, dat reeds door het vorige kabinet ter hand was genomen, nogmaals bevestigd (Kamerstukken II, 1994/95, 24 036, nr. 8). Naar de mening van het kabinet zal het Arbobesluit niet alleen een forse verbetering van de wetgevingskwaliteit opleveren in termen van inzichtelijkheid en uitvoerbaarheid, maar zal door de aard van de normering (minder gedetailleerd) ook meer flexibiliteit en maatwerk voor werkgevers en werknemers ontstaan.

2. De plaats van het Arbobesluit in de beleidsontwikkeling op het gebied van arbeidsomstandigheden

Het arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid is meer en meer gericht op een verdere versterking van de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers in ondernemingen. Beoogd wordt een stelsel te ontwikkelen dat het huidige beschermingsniveau handhaaft, maar meer dan thans de direct betrokkenen, werkgevers en werknemers op ondernemingsniveau, in overeenstemming met hun eigen belang aanzet tot preventieve activiteiten.

Het vorige kabinet heeft met de wijziging van de Ziektewet en de daarmee verbonden wijziging van de Arbowet (TZ/Arbo) al de eerste, zeer belangrijke, stap gezet op deze weg. Het eigen risico in de Ziektewet, de verantwoordelijkheid voor sociaal-medische begeleiding, de risico-inventarisatie en -evaluatie en de ondersteuning door deskundige diensten. Het huidige kabinet wil deze lijn verder uitbouwen, er de consequenties uit trekken en de voorwaarden optimaliseren waaronder dit stelsel tot volle ontwikkeling kan komen. Het Arbobesluit vormt een, ook door het vorige kabinet reeds in gang gezette, logische en noodzakelijke tussenstap op de ingeslagen weg. Het vereenvoudigen en beperken van de regelgeving is ook een noodzakelijke voorwaarde voor het opnemen van de eigen verantwoordelijkheid op bedrijfsniveau. Verdere stappen worden gezet bij de heroriëntatie op de Arbowet (korte en lange termijn). Het eindrapport van het MDW-project arbeidsomstandigheden getiteld «Maatwerk in bescherming», is onlangs aan de Tweede Kamer aangeboden. De Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer zal hierover op 1 november a.s. met mij van gedachten wisselen.

Over de relatie tussen de heroriëntatie op de Arbowet en de totstandkoming van het Arbobesluit kan nog het volgende worden opgemerkt. De heroriëntatie op de Arbowet is een veel langduriger project dan het Arbobesluit. De totstandkoming van het Arbobesluit levert een nuttige bijdrage aan de discussie over de heroriëntatie op de Arbowet. Met de bestaande, moeilijk toegankelijke een deels verouderde uitvoeringsbesluiten als basis is het immers niet goed mogelijk om tot meer structurele veranderingen in de arbeidsomstandighedenwetgeving te komen; daarvoor is een deugdelijk vertrekpunt met betrekking tot de materiële inhoud van de arbeidsomstandighedenregelgeving noodza-

kelijk. Daarbij is natuurlijk niet uit te sluiten dat dit besluit na de heroriëntatie op de Arbowet op onderdelen wederom bijstelling behoeft, maar uitgaande van de geldende internationale regelgeving, kan dit slechts op onderdelen het geval zijn. In die zin doet de heroriëntatie van de Arbowet nauwelijks iets toe of af aan dit besluit omdat dit besluit, zoals gezegd, voor circa 90% voortvloeit uit internationale verplichtingen. Ten slotte is de opschoning, herstructurering en actualisering van de nu nog bestaande uitvoeringsbesluiten met het oog op de toegankelijkheid en daarmee de naleefbaarheid zodanig urgent geacht, dat dit besluit geen verder uitstel gedooft.

3. Het advies van de SER (Commissie Arbeidsomstandigheden) over het Arbobesluit

Op 9 mei 1994 heeft de toenmalige Minister de Vries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER verzocht, advies uit te brengen over het ontwerp-Arbobesluit en de daarbij gevoegde toelichting op hoofdlijnen. Op 9 februari 1995 heeft de SER zijn desbetreffende advies vastgesteld (nr. 95/31 I en II).

Met de Minister is de Commissie Arbeidsomstandigheden unaniem van oordeel dat de bestaande uitvoeringsbesluiten deels verouderd en complex zijn en dat de onderlinge afstemming gebreken vertoont. Zij meent dan ook dat er aanleiding is te komen tot een opschoning van verouderde en dubbele bepalingen. Ook stemt de commissie unaniem in met de voorgestelde bundeling van de huidige 38 uitvoeringsbesluiten in één Arbobesluit en met de daarbij gemaakte keuze voor een onderwerpsgewijze indeling. De voorgelegde herzieningsoperatie kan, volgens de commissie, worden gezien als een tussenstap in een proces van herziening van regelgeving op het terrein van arbeidsomstandigheden. Dit proces zal worden voltooid met de discussie over de aangekondigde heroriëntatie op en de mogelijke herziening van de Arbowet. Delen van de commissie kennen aan deze tussenstap echter een verschillende betekenis toe.

De werknemersvertegenwoordigers en onafhankelijke leden van de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER komen, kort samengevat, tot het oordeel dat een herziening van de bestaande besluiten zich dient te beperken tot een louter technische operatie in de zin van het schrappen van dubbele bepalingen en duidelijk door de stand der techniek achterhaalde formuleringen. Bepalingen, die niet aan deze voor schrapping gestelde kwalificaties voldoen, dienen naar hun oordeel vooralsnog, in afwachting van de discussie over de heroriëntatie op de Arbowet, te worden gehandhaafd.

De werkgeversvertegenwoordigers zijn, kort samengevat, overwegend positief over het Arbobesluit. Toch menen zij dat de voorstellen, bezien vanuit de doelstelling van inhoudelijke deregulering, op een aantal punten niet ver genoeg gaan. Zij constateren dat het ontwerp-besluit nog altijd meer voorschriften bevat dan op grond van Europese- en ILO-regelgeving verplicht is.

4. De reactie van het kabinet op het advies van de SER over het Arbobesluit

Het kabinet is verheugd over de steun van de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER voor het kabinetsvoornemen om te komen tot een opschoning, herstructurering van de bestaande arbeidsomstandighedenregelgeving. Met het kabinet is de commissie van mening dat er voldoende aanleiding is om tot een opschoning van verouderde en dubbele bepalingen te komen. Met de daarbij gekozen opzet, één gebundeld besluit met een onderwerpsgewijze aanpak, stemmen de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers alsmede de

onafhankelijke leden, zonder meer in. Voor de beoordeling van het niet-unanieme deel van het SER-advies is het van belang onderscheid te maken tussen de puur technische aspecten van het Arbobesluit en de inhoudelijke en tot verdeeldheid in de SER leidende aspecten daarvan.

Met de technische aspecten van het Arbobesluit, het schrappen van dubbele bepalingen en het laten vervallen van bepalingen waarvan de maatschappelijke relevante ontbreekt, stemt de SER in. Anders ligt dit bij enige inhoudelijke aspecten van het besluit. Deze aspecten hangen samen met de actualiseringsdoelstelling van dit besluit. In het kader van die doelstelling zijn niet alleen al die voorschriften komen te vervallen waarvan als vaststaand mag worden aangenomen dat iedere maatschappelijke relevantie ontbreekt, maar is er tevens naar gestreefd om de in het Arbobesluit vervatte voorschriften beter te doen aansluiten bij de in het Integraal Beleidsplan Arbeidsomstandigheden aangegeven opvattingen omtrent de rol van de overheid op arboterrein, te weten de vaststelling en handhaving van basisnormen. Basisnormen zijn die normen die een basisniveau van bescherming bieden tegen de belangrijkste arbeidsomstandighedenrisico's, en normen die voortvloeien uit internationale verplichtingen.

Wat betreft de inhoudelijke aspecten van het besluit gaat het om de volgende punten:

- a. de aanvullende nationale voorschriften, en
- b. de vervallen verplichtingen en de op een andere, meer moderne, wijze geregelde onderwerpen.

Ad a. De aanvullende nationale voorschriften

Van de voorschriften van het voorgestelde Arbobesluit vloeit circa 90% rechtstreeks voort uit internationale verplichtingen (EG/ILO). De overige 10% van het Arbobesluit is bestaand nationaal beleid, waarin – overigens niet alleen door Nederland, maar ook door andere EG-lid-staten – extra arbeidsbescherming wordt geboden zonder dat daartoe internationale verplichtingen bestaan. De mogelijkheid om een hoger beschermingsniveau te kiezen is ook uitdrukkelijk in een aantal EG-richtlijnen opgenomen. Ofschoon door de verwerking van alle internationale verplichtingen in het onderhavige besluit in het algemeen al een adequaat niveau van arbeidsbescherming wordt geboden, is ervoor gekozen om in het voorliggende besluit nog een aantal (al bestaande) aanvullende voorschriften op te nemen die niet voortvloeien uit deze internationale verplichtingen. De werkgeversvertegenwoordigers in de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER hebben kritische kanttekeningen geplaatst bij dit in het Arbobesluit opgenomen 10% aanvullend (al bestaand) nationaal beleid. Op een aantal door deze vertegenwoordigers in dat verband genoemde onderwerpen wil ik graag reageren.

Voor het in 1993 geïntroduceerde **asbestverbod** bestaan inhoudelijk zeer sterke argumenten, gelet op de bijzondere risico's die verbonden zijn aan het werken met asbest (circa 600 asbestdoden per jaar). Maatschappelijk gezien zou het schrappen van het asbestverbod dan ook terecht op grote weerstand stuiten. Overigens kan nog worden opgemerkt dat Duitsland, Denemarken, Zweden en Italië in de afgelopen jaren eveneens een asbestverbod tot stand hebben gebracht.

Bij de uitvoering van de Europese geluidrichtlijn heeft Nederland er in 1991 voor gekozen enigszins lagere niveaus (dus strengere regels) van **schadelijk geluid** vast te stellen dan waartoe de richtlijn verplicht. Deze geluidniveaus sluiten aan bij de al eerder in Nederland vastgestelde geluidniveaus. Deze niveaus werden en worden nog steeds noodzakelijk geacht om de zeer omvangrijke categorie werknemers die bij de arbeid aan lawaai wordt blootgesteld, adequaat te kunnen beschermen tegen de

als gevolg daarvan optredende beroepsziekte lawaaidoofheid. Volgens de meest recente schatting zijn in Nederland rond 900 000 werknemers blootgesteld aan schadelijk geluid, voornamelijk in de industrie, nutsbedrijven en bouw en wegenbouw. Met de lagere niveaus van schadelijk geluid hebben overigens destijds niet alleen de werknemersorganisaties, maar ook – voor zover het de belangrijkste niveaus betreft – de werkgeversorganisaties ingestemd. Lagere geluidniveaus gelden ook in Duitsland, Denemarken en Italië.

Op 1 januari 1994 is de wettelijke regeling inzake **arbodiensten** tot stand gekomen. Met de invoering van dit nieuwe stelsel van voor werkgevers verplichte deskundige ondersteuning op arboterrein door arbodiensten wordt beoogd, bij bedrijven de noodzakelijke voorwaarden te scheppen voor adequate arbeidsomstandigheden. Een tweede belangrijke doelstelling van deze nationale verplichting is de bijdrage aan de terugdringing van het ziekteverzuim zoals geregeld in de Wet terugdringing ziekteverzuim. Op zich is de stelling van werkgeverszijde juist dat de verplichte inschakeling van arbodiensten verder gaat dan waartoe de betreffende EG-richtlijn, in casu de kaderrichtlijn, verplicht. Daartegenover staan de volgende feiten. De voormalige Arboraad heeft unaniem ingestemd met dit stelsel, dat bovendien uitgebreid is behandeld in het parlement. Het stelsel kent voorts een overgangstermijn tot 1 januari 1998. Op het moment van inwerkingtreding van dit besluit bevinden we ons halverwege de overgangstermijn. Evaluatie over de doeltreffendheid van het nieuwe stelsel is aan het parlement toegezegd. Daarbij zal expliciet worden meegenomen de vraag in hoeverre dit stelsel de mogelijkheid biedt, zonder het niveau van arbeidsbescherming aan te tasten, voor een minder intensieve rol van de overheid bij het toezicht op werkplekniveau in bedrijven met een aantoonbaar goed functionerend arbozorgsysteem.

Het in verband met aanvullend nationaal beleid door de werkgevers genoemde voorbeeld inzake **tijdelijke en mobiele bouwplaatsen** is inmiddels achterhaald. Na een debat daarover in het parlement is de desbetreffende regelgeving beperkt tot exact dezelfde voorschriften als waartoe de gelijknamige EG-richtlijn verplicht (zie Kamerstukken II, 1993/94, 23 153, nr. 9 en Handelingen II 1993/94, blz. 4675).

Over de regelgeving inzake de **arbeidsveiligheidsrapportage** kan worden opgemerkt, dat de kritiek van de werkgevers zich met name richt op de administratieve lasten die samenhangen met het opstellen van een arbeidsveiligheidsrapport. Deze verplichting is in de Arbowet zelf opgenomen en dus niet in dit besluit. In het kader van het project heroriëntatie Arbowet zal worden nagegaan in hoeverre deze administratieve lasten kunnen worden teruggebracht, zonder het bestaande beschermingsniveau aan te tasten.

Overigens is in dit besluit méér nationaal beleid opgenomen dan waarop de werkgeversvertegenwoordigers in de SER commentaar leveren. Zo vormt bijvoorbeeld ook de regelgeving over thuiswerk nationaal beleid. Deze regelgeving, die mede op aandrang van de Tweede Kamer tot stand is gekomen, is op 1 november 1994 in werking getreden. Doel van deze regelgeving is de arbeidsomstandigheden van thuiswerkers te verbeteren (Kamerstukken II 1992/93, 23 172). De redenen waarom destijds voor specifieke regelgeving voor thuiswerkers is gekozen, zijn nog steeds valide. De omstandigheden waaronder thuiswerk wordt verricht zijn veelal slecht. De ruimten waarin thuiswerk plaatsvindt zoals woonhuizen, bijkeukens, garages en dergelijke, zijn doorgaans niet bedoeld en ingericht om daarin thuiswerk te verrichten. Daarnaast is bij thuiswerk geen direct toezicht door de werkgever op de veiligheid en de gezondheid bij het werk mogelijk, zoals dat wel kan in een fabriek of op kantoor. Ten slotte zijn er naast de thuiswerker doorgaans ook andere

mensen, waaronder kinderen, in de woning aanwezig, voor wie extra gevaren kunnen ontstaan.

Ad b. De vervallen verplichtingen en de op een andere, meer moderne, wijze geregelde onderwerpen

Ten aanzien van alle al bestaande regelgeving die niet rechtstreeks voortvloeit uit EG-richtlijnen of door Nederland geratificeerde ILO-verdragen, is beziens welke delen daarvan in het licht van de huidige politieke en maatschappelijke context als overbodig kunnen worden aangemerkt. Hieronder is aangegeven wat de belangrijkste gevolgen van deze actualisering zijn. Het betreft achtereenvolgens de regels omtrent uitzicht, het Zandsteen- en Zandstraalbesluit en de globale doelvoorschriften (onder andere nader in te vullen door middel van beleidsregels).

Uitzicht

In het kader van de actualisering van het Arbobesluit is ten aanzien van het onderwerp uitzicht geconcludeerd dat dit onderwerp in het onderhavige besluit geen regeling meer behoeft. Deze beslissing is mede genomen tegen de achtergrond van het door het kabinet ingenomen standpunt (bijvoorbeeld in de Sociale Nota 1995) dat de overheid op het gebied van arbeidsomstandigheden alleen verantwoordelijk is voor de vaststelling, bijstelling en handhaving van basisnormen. Een (strafrechtelijk gesanctioneerd) voorschrift om voor uitzicht op de arbeidsplaats te zorgen wordt tegen deze achtergrond niet gewenst geacht.

Door het handhaven van de bestaande nationale invulling van het – uit een EG-verplichting voortvloeiende – daglichtvereiste zal in de praktijk uitzicht overigens toch vrijwel altijd blijven bestaan. Voorgeschreven is en blijft namelijk dat in een besloten ruimte waar overdag door iemand gemiddeld meer dan twee uur arbeid wordt verricht, in de uitwendige scheidingsconstructie van de desbetreffende ruimte doorzichtige lichtopeningen moeten worden aangebracht waardoor daglicht kan toetreden. Dit betekent feitelijk in het merendeel van de situaties tevens uitzicht. Het oppervlak van die lichtopeningen is in het ontwerp-Arbobesluit nader bepaald. Afwijking van deze regel is slechts mogelijk als toetreding van daglicht redelijkerwijs niet mogelijk is (onder omstandigheden bijvoorbeeld in een foto-ontwikkelcentrale).

Van de zijde van de werknemersvertegenwoordigers in de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER is daar tegenovergesteld dat het uitzichtvereiste zodanig belangrijk is voor werknemers, dat wetgeving op dit onderwerp niet gemist kan worden. Hierover kan worden opgemerkt dat door het kabinet niet wordt betwist dat het bij uitzicht om een belangrijk onderwerp op het terrein van arbeidsomstandigheden gaat, doch dat het de vraag is of de overheid uitzicht als arbeidsomstandigheden-norm, wettelijk en strafrechtelijk gesanctioneerd, moet regelen. Uitzichtnormering in de arbeidsomstandighedenwetgeving stuit bovendien in de handhavingspraktijk van de Inspectiedienst SZW op grote weerstand, omdat strikte toepassing van die norm ten aanzien van met name bestaande gebouwen veelal ingrijpende en dure bouwkundige aanpassingen tot gevolg heeft.

Het Zandsteen- en Zandstraalbesluit

In het kader van de actualisering van het Arbobesluit is verder onder andere ten aanzien van de inhoud van het bestaande Zandsteen- en Zandstraalbesluit geconcludeerd dat die onderwerpen op een andere wijze kunnen worden geregeld. Benadrukt wordt dat ook hier een aantasting van het beschermingsniveau niet aan de orde is. Het gaat om

een verandering ten aanzien van de weg waarlangs het doel «veilig werken met deze gevaarlijke stoffen» kan worden gerealiseerd.

Het Zandsteenbesluit bevat een absoluut geredigeerd verbod op het bewerken, verwerken of voorhanden hebben van zandsteen. De gezondheidsrisico's bij het werken met zandsteen zijn relatief ernstig: de longziekte silicose, mogelijk (zwak) kankerverwekkend. Het zandsteenverbod is niet effectief en past niet in de nieuwe systematiek van regelgeving. Het werken met zandsteen is met name noodzakelijk bij de restauratie van zandsteendelen van gebouwen met een cultuur-historische waarde. Voor die gevallen wordt thans op basis van het Zandsteenbesluit ontheffing verleend van het desbetreffende verbod. Door de zeer ingewikkelde ontheffingsprocedure wordt een zware bureaucratische last gecreëerd. Deze staat niet in verhouding tot het belang van de arbeidsbescherming enerzijds (tegenwoordig zijn namelijk goede werkprocedures en beschermende middelen mogelijk) en het bouwbelang (onderhoud van monumenten) anderzijds. In andere EG-lid-staten bestaat evenmin een soortgelijk verbod. Genoemd verbod is in het Arbobesluit vervangen door een ander, ook voor andere gevaarlijke stoffen geldend, arbeidsbeschermend regime, dat onder meer voorziet in de verplichting om vervangende minder schadelijke of onschadelijke materialen casu quo stoffen of procédés toe te passen.

Van de zijde van de werknemersvertegenwoordigers in de SER is veel kritiek geuit op het laten vervallen van dit verbod. Deze kritiek wordt met name ingegeven door de van die zijde bestaande zorg, dat het ter vervanging van genoemde verboden voorgestelde zogenoemde arbeidshygiënisch regime in de praktijk niet of slecht zal werken. Daarmee zou dan te veel risico worden genomen met de gezondheid van de betrokken werknemers.

Deze kritiek wordt niet gedeeld. Hierbij zijn de volgende overwegingen aan de orde:

1. ook zonder een verbod is adequate arbeidsbescherming te realiseren: zoals gezegd zijn goede werkprocedures en beschermingsmiddelen tegenwoordig overal mogelijk;
2. voor andere arbeidsprocessen waarvoor een gelijk of zelfs groter silicosegevaar bestaat zoals het stralen van beton, het slijpen van voegen en dergelijke, bestaat geen verbodsbepaling;
3. het werken met verreweg de meeste kankerverwekkende stoffen is niet verboden;
4. het huidige zandsteenverbod kent een zeer ingewikkelde en administratief zeer belastende ontheffingsprocedure;
5. voor de verboden komt, zoals gezegd, het algemeen arbeidshygiënisch regime zoals neergelegd in artikel 4.1.9 van het besluit, in de plaats, dat een adequaat niveau van arbeidsbescherming biedt en blijkens de praktijk goed handhaafbaar is; daarnaast gelden voor deze arbeid de algemene regels inzake het inventariseren en evalueren van risico's op grond van artikel 4 van de Arbowet en die, betreffende de voorlichting als bedoeld in de artikelen 6 en 7 van die wet;
6. als extra waarborg wordt voorgeschreven dat alleen gecertificeerde bedrijven met zandsteen mogen werken (op dit moment werken in Nederland circa 15 tot 20 bedrijven met zandsteen).

Het Zandstraalbesluit bevat een absoluut geredigeerd verbod op het stralen met een stof die aan kwarts of een andere vorm van vrij kristallijn siliciumdioxide, meer dan 1% bevat. Hetgeen hierboven is gesteld ten aanzien van het Zandsteenbesluit geldt in principe eveneens voor het Zandstraalbesluit.

Globale doelvoorschriften

In de nu nog bestaande 38 besluiten zijn vele gedetailleerde (en deels verouderde) voorschriften opgenomen die met name betrekking hebben op de inrichting van de arbeidsplaats en het gebruik en onderhoud van arbeidsmiddelen. In het Arbobesluit wordt ten aanzien van deze onderwerpen volstaan met een beduidend geringer aantal, iets algemener geformuleerde voorschriften. Deze algemener geformuleerde voorschriften bieden het bedrijfsleven de mogelijkheid om flexibeler in te spelen op snel veranderende productie- en werkmethoden. Het niveau van arbeidsbescherming daalt door deze verandering overigens niet. De voorschriften uit het Arbobesluit hebben nog steeds betrekking op alle arbeidsplaatsen en alle arbeidsmiddelen en bieden nog steeds hetzelfde niveau van bescherming. In het Arbobesluit is in tegenstelling tot de bestaande regelgeving echter geen poging gedaan om ieder arbeidsmiddel apart te regelen of voor iedere denkbare arbeidsplaats zoals een fabriek, kantoor of transportmiddel, aparte voorschriften te formuleren. Zo'n poging is ook tot mislukken gedoemd en zal uiteindelijk ook ten koste gaan van het niveau van arbeidsbescherming; er wordt bijvoorbeeld altijd wel een arbeidsmiddel vergeten. De kans op snelle veroudering van een dergelijke opzet van regelgeving is bovendien groot gebleken; er komen door de snelle technologische ontwikkelingen bijvoorbeeld telkens nieuwe (nog) niet geregelde arbeidsmiddelen bij, terwijl steeds meer wél geregelde arbeidsmiddelen niet meer worden gebruikt. Ook in de bestaande regels wordt op onderdelen overigens al gebruik gemaakt van globale normen.

De Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER stemt weliswaar unaniem in met deze in het Arbobesluit gekozen opzet, maar de werkgevers- en de werknemersvertegenwoordigers verbinden daar verschillende gevolgen aan. De werkgeversvertegenwoordigers benadrukken dat terughoudendheid moet worden betracht bij de nadere beleidsmatige invulling van de algemeen geformuleerde voorschriften in de vorm van beleidsregels. Zij zijn beducht voor het ontstaan van pseudo-wetgeving waarmee de met het ontwerp-besluit beoogde deregulering zou kunnen worden ondergraven. De werknemersvertegenwoordigers benadrukken dat zonder een helder antwoord op de vraag, wanneer er op welke wijze in de praktijk wordt voldaan aan de algemeen geformuleerde voorschriften (de kenbaarheid van de regels), de arbeidsbescherming in het geding is. Dit antwoord dient volgens de werknemersorganisaties met name door middel van beleidsregels gegeven te worden.

Beleidsregels

Een beleidsregel is een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. Het geeft bedrijven houvast bij de toepassing van wettelijke voorschriften en vergemakkelijkt de uitvoerende en handhavende taken van bestuursorganen. Zonder beleidsregels moet het bestuursorgaan een uitvoerings- of handhavingsbeschikking integraal motiveren. Zijn er beleidsregels vastgesteld, dan kan het bestuursorgaan ter motivering in beginsel naar die regel verwijzen. Wél moet daarbij altijd worden nagegaan of er bijzondere omstandigheden zijn die nopen tot afwijking van de beleidsregel. Dit betekent onder meer, dat als een bedrijf langs een andere, dan in de beleidsregel neergelegde, weg een gelijkwaardig beschermingsniveau weet te realiseren, deze weg door het bestuursorgaan gerespecteerd moet worden. Daarmee is een beleidsregel een wat flexibeler instrument dan een wettelijk voorschrift.

Met betrekking tot de thans geldende arbeidsomstandighedenregelgeving hanteert de Inspectiedienst SZW vanouds Publikatiebladen, Concept-Publikatiebladen, Voorlichtingsbladen, Concept-Voorlichtingsbladen etcetera. Het gehele bestand omvat zo'n 300 bladen. Ook hier wordt een grondige opschoning, modernisering en herstructurering doorgevoerd. Thans wordt een op het Arbobesluit afgestemd nieuw stelsel van beleidsregels opgebouwd, ter nadere uitwerking van bepalingen van dat besluit.

Beleidsregels hebben een informatieve waarde voor werkgevers (met name het midden- en kleinbedrijf) respectievelijk werknemers, én dragen bij aan een uniforme handhavingspraktijk door de Inspectiedienst SZW; daarnaast verlichten ze, zoals eerder opgemerkt, de motiverings- en bewijslast voor de Inspectiedienst.

Uiteraard worden alleen beleidsregels opgesteld voor zover dat toegevoegde waarde heeft, noodzakelijk en mogelijk is gebleken. In het algemeen kan worden gesteld dat beleidsregels op arbeidsomstandighederrein aan de orde zijn, wanneer sprake is van een globaal wettelijk voorschrift dat in de praktijk nadere invulling behoeft én waarvoor geldt dat een bepaalde invulling voor het merendeel van de praktijksituaties toepasbaar is. Geen beleidsregels zijn nodig voor die globaal geformuleerde voorschriften, waarvan iedereen weet hoe het voorschrift in de praktijk behoort te worden uitgevoerd (bijvoorbeeld een doelmatig ingericht toilet), of in de gevallen waarin allerlei verschillende invullingswijzen naar hetzelfde niveau van arbeidsbescherming kunnen leiden. Daarnaast zijn er gevallen waarin het (nog) niet verantwoord is om met een nadere invulling te komen, omdat eerst nog de nodige beleidservaring moet worden opgedaan. Ten slotte is het niet efficiënt beleidsregels op te stellen ten aanzien van wettelijke voorschriften waarop slechts weinig frequent geïnspecteerd wordt.

Blijkens het advies van de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER over het Arbobesluit hechten werknemersorganisaties groot belang aan een nadere uitwerking van globale normen in beleidsregels. Als voorbeelden worden onderwerpen genoemd zoals valgevaar en materiaaleisen met betrekking tot arbeidsmiddelen. Voor deze en andere onderwerpen, het totaal aantal beleidsregels wordt thans op circa 80 geschat, zijn beleidsregels in voorbereiding. Het gehele complex aan beleidsregels zal zo spoedig mogelijk aan de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER worden voorgelegd. Op deze wijze kunnen zowel werkgevers- als werknemersorganisaties nog invloed uitoefenen op de definitieve vaststelling van het gehele pakket aan beleidsregels. De beleidsregels zullen gelijktijdig met het Arbobesluit in werking treden (naar verwachting 1 juli 1996).

5. De beeldvorming over het Arbobesluit

Over het Arbobesluit bestaan kennelijk vele misverstanden. In diverse publikaties wordt een negatief beeld geschetst over het Arbobesluit¹. Zo heeft de Industriebond FNV in februari jl. in het Praktijkblad voor medezeggenschap een oproep gedaan brieven te schrijven aan de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer, ten einde ervoor te zorgen dat het Arbobesluit wordt behandeld, en wijzigingen worden aangebracht ten einde het huidige beschermingsniveau te handhaven.

De betreffende publikaties schetsen een onjuist beeld van de herstructurering, opschoning en modernisering van de arboregelgeving. Zo wordt ten onrechte de suggestie gewekt dat bijvoorbeeld de bepalingen over valgevaar (ook in de bouw), gevaar van bewegende voorwerpen, fysieke belasting, luchtverversing, straling en veiligheids- en gezondheidssignalering, op de tocht zouden staan. Niets is minder waar: de hiervoor genoemde bepalingen keren in het ontwerp-besluit onverkort terug.

¹ Gewezen kan worden op onder andere:
– Praktijkblad voor medezeggenschap, februari 1995 (Industriebond start campagne Kaalslag Arbobesluit);
– Telegraaf van 26 augustus 1995 (Strijd om een streepje daglicht);
– Parool van 28 augustus 1995 (Veiligheid in de bouw komt op tweede plan);
– Volkskrant van 14 september 1995 (Bouwbond FNV vreest afkalving van stringente veiligheidsregels na aanpassing Arbowet), en
– Algemeen Dagblad van 5 oktober 1995 (Conflict in bouw over arbo-wetgeving).

Andere, vaak sterk verouderde en erg gedetailleerde bepalingen over bijvoorbeeld toiletten, kleedruimten, was- en doucheruimten en ontspanningsruimten zijn in het ontwerp-besluit meer algemeen geformuleerd ten einde in alle situaties adequate arbeidsomstandigheden te bieden.

Met betrekking tot de bouwvoorschriften kan nog het volgende worden opgemerkt. De bouw is in het Arbobesluit (naast de maatschappelijk gezien veel minder belangrijke winningsindustrie in dagbouw) een van de weinige sectoren waarvoor – in aanvulling op de algemene regels voor veiligheid en gezondheid – extra arbeidsbeschermende voorschriften zijn opgenomen. Daarnaast gelden voor de bouw bijzondere organisatorische bepalingen die mede betrekking hebben op de ontwerpfase van een bouwproject; de zorg voor arbeidsomstandigheden berust daardoor niet langer meer alleen bij de uitvoeringskant (aannemers/werkgevers), maar ook bij partijen in de ontwerpfase van de bouw (opdrachtgevers en ontwerpers). Hierdoor wordt de voor een adequate bescherming van werknemers noodzakelijke aandacht van arbeidsomstandigheden in het gehele bouwproces gerealiseerd. De organisatorische voorschriften gelden op dit moment op grond van het Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandighedenwet; dit besluit is in het Arbobesluit integraal overgenomen.

Op 28 september 1995 heeft onder andere over de positie van de bouw in het Arbobesluit nog overleg plaatsgevonden tussen de Bouw- en Houtbond FNV en Hout- en Bouwbond CNV en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een verslag van dit overleg is, mede op verzoek van de heer Marijnissen (zie zijn kamervragen d.d. 7 september 1995 onder nummer 2949510810), als bijlage bij deze hoofdlijnennota opgenomen.

Afgezien van meer algemene doch minstens zo belangrijke verbeteringen met betrekking tot de uitvoerbaarheid van het Arbobesluit, zoals een betere toegankelijkheid, een adequate onderlinge afstemming van de voorschriften en een hoogst noodzakelijke actualisering, kortom: een forse verbetering van de wetgevingskwaliteit die door de aard van de normering (minder gedetailleerd) meer flexibiliteit en maatwerk voor werkgevers en werknemers zal opleveren, heeft deze operatie ook een aantal verbeteringen met betrekking tot het niveau van arbeidsbescherming opgeleverd. Genoemd kunnen worden een aantal zogenoemde vangnetbepalingen, die de Inspectiedienst SZW kan gebruiken indien meer concrete voorschriften niet toepasbaar of (nog) niet voorhanden zijn. Ook gaat de moderne gevaarlijke stoffenregelgeving nu voor alle sectoren van de arbeid gelden (thans geldt voor bijvoorbeeld de landbouwsector nog verouderde gevaarlijke stoffen-regelgeving). Nieuw is ook, dat bij het laden en lossen van schepen (zeeschepen en binnenvaartschepen) het moderne regime van ILO-Verdrag 152 betreffende de arbeidsveiligheid en gezondheid van havenarbeid zal gaan gelden ter vervanging van het verouderde regime uit 1932. De voorgenomen ratificatie van dit verdrag, dat voor de Nederlandse havens, met name voor Rotterdam als grootste wereldhaven en belangrijke motor van de Nederlandse economie een kwaliteitsverbetering van de havenarbeid betekent, is inmiddels ter hand genomen. Binnenkort zal ik de kamer nader informeren over de voorgenomen ratificatie van dit verdrag betreffende de arbeidsveiligheid en gezondheid van havenarbeid.

Voor een groot deel zijn de bestaande misverstanden over het Arbobesluit te verklaren uit informatie-achterstand. Alle tot heden verschenen tijdschriften krant artikelen over het Arbobesluit zijn gebaseerd op het ontwerp-besluit dat in mei 1994 voor advies aan de Commissie Arbeidsomstandigheden van de SER is aangeboden. Van belang is hieromtrent het volgende op te merken:

1. de SER-versie van het Arbobesluit ging «slechts» vergezeld van een nota van toelichting op hoofdlijnen. Op dit moment is een zeer uitgebreide nota van toelichting beschikbaar, die praktische voorbeelden geeft over de wijze waarop in de praktijk aan voorschriften kan worden voldaan;
2. gelijktijdig met het Arbobesluit komt een Arbeidsomstandigheden-regeling¹ tot stand, waarin, net als bij de huidige besluiten, aan aantal in het Arbobesluit geregelde onderwerpen nader wordt uitgewerkt, en
3. gelijktijdig met het Arbobesluit komt bovendien een pakket aan beleidsregels beschikbaar ter nadere uitwerking van globale doelvoorschriften uit het besluit.

Ten einde het onjuiste beeld over het Arbobesluit weg te nemen zal nog dit jaar in samenwerking met de Inspectiedienst SZW een uitgebreide en op de praktijk gerichte voorlichtingscampagne worden gestart.

¹ Als gevolg van de vervanging van alle, op de Arbowet gebaseerde bestaande besluiten door het Arbobesluit, zijn ook de op deze bestaande besluiten gebaseerde ministeriële regelingen vervangen door één ministeriële regeling, de zogenoemde Arboregeling. Deze regeling heeft dezelfde indeling als het Arbobesluit en zal op hetzelfde tijdstip in werking treden als dit besluit.

Betreft: uitkomsten van overleg tussen Bouwbonden en staatssecretaris, n.a.v. dodelijke ongevallen in de bouw.

Op verzoek van de Bouw- en Houtbond FNV en de Hout- en Bouwbond CNV heeft er op 28 september 1995, naar aanleiding van een drietal dodelijke ongevallen in de bouw, overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van genoemde organisaties en staatssecretaris Linschoten van SZW.

De bouwbonden zijn van mening dat als gevolg van de herstructurering van de bestaande besluiten van de Arbeidsomstandighedenwet tot één nieuw Arbobesluit, in combinatie met de aangekondigde herstructurering van de Arbeidsomstandighedenwet, er een psychologische klimaat is ontstaan waarin werkgevers al minder aandacht aan veiligheid in de bouw besteden. De recente dodelijke ongevallen zijn daarvan volgens hen een illustratie.

Op verzoek van de bouwbonden is tijdens het overleg over de volgende onderwerpen gesproken:

- 1) een verhoging van de inspectiefrequentie van bouwplaatsen door de Inspectiedienst SZW;
- 2) een aparte status voor de bouw in het Arbobesluit, in de vorm van scherpere en meer gedetailleerde regels;
- 3) een proef in de bouw met een systeem van «onderhandelend regelgeven»;
- 4) een platform voor periodiek arbo-overleg in de bouw;
- 5) een verbod op (organische) oplosmiddelhoudende producten bij binnen schilderwerk en afgeschermd werken en het erkennen van het Organisch-Psycho-Syndroom (OPS) als beroepsziekte.

ad 1)

Wat betreft de inspectiefrequentie van de I-SZW in de bouw is van overheidszijde het volgende standpunt ingenomen.

In het kader van het Bouwconvenant is er de afgelopen jaren door de voormalige Arbeidsinspectie extra aandacht aan de bouw besteed. Deze inspanning is na het expireren van het Bouwconvenant gecontinueerd. De I-SZW heeft voor dit jaar zo'n tienduizend actieve bouwplaatsinspecties gepland. Daarvan zijn er inmiddels meer dan vijfduizend uitgevoerd.

In het jaar 1994 zijn er in alle sectoren tezamen meer dan vierenzeventigduizend inspecties uitgevoerd. In de bouw vinden dus ongeveer één zevende deel van alle inspecties plaats. De bouw krijgt dus in verhouding veel aandacht. Het nog verder opvoeren van de inspectiefrequentie gaat ten koste van inspectiecapaciteit in andere sectoren en dat is op dit moment dan ook geen realistische optie.

ad 2)

Van overheidszijde wordt het standpunt gehuldigd dat de bouw op basis van de bestaande wetgeving en dus ook in het concept-Arbobesluit al een «status aparte» heeft. Immers, naast de algemeen geldende bepalingen zijn er in het Arbobesluit extra bepalingen opgenomen die alléén voor de bouw van toepassing zijn; onder andere die welke uit de Europese richtlijn «tijdelijke en mobiele bouwplaatsen» volgen. Via dit complex aan regelgeving wordt recht gedaan aan het specifieke karakter van de bouw, waarbij op steeds andere geografische lokaties, onder wisselende omstandigheden, door een gelegenheidscombinatie van bouwpartners, een meestal uniek bouwproduct wordt vervaardigd.

In de nabije toekomst zal dit complex aan regelgeving nog worden uitgebreid met de verdere doorkoppeling van het sociale zekerheidsstelsel naar het arbeidsomstandighedenbeleid in de onderneming.

Naast de recente daling van het ziekteverzuim als gevolg van Arbo/TZ, mag verwacht worden dat via premiedifferentiatie in de WAO en privatisering van de Ziektewet er voor bouwondernemers een sterke financiële prikkel ontstaat om daadwerkelijk tot preventie op arbogebied te komen. Via preventie kan onnodige arbeidsgebonden arbeidsongeschiktheid worden voorkomen en dat vertaalt zich in lagere premies. Daardoor kunnen de bedrijfskosten omlaag en verwerft de werkgever zich een betere positie ten opzicht van concurrenten die het niet zo nauw nemen met arbeidsomstandigheden op de bouwplaats.

ad 3)

De bouwbonden stellen de overheid voor om met betrekking tot arbeidsomstandighedenregelgeving sociale partners een proef te laten doen met «onderhandelend regelgeven».

Van overheidszijde wordt dit voorstel niet ondersteund. Er bestaat bezwaar tegen dit voorstel in verband met de ondoorzichtigheid van zo'n procedure. Democratische controle via het parlement wordt door «onderhandelend regelgeven» bemoeilijkt en dat is geen goede weg.

ad 4)

In het verlengde van de evaluatie van het Bouwconvenant zijn de bouwbonden met een eigen aanvullend rapport gekomen, onder de titel «Zorgen voor de toekomst van de bouw». Daarin stellen zij onder andere voor, om tot een structureel periodiek arbo-overleg in de bouw te komen tussen de overheid (in elk geval SZW, VROM), werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties met ondersteuning van de stichting Arbouw (het arbo-instituut voor de bouw van sociale partners).

In dit overleg dient een gezamenlijke strategie te worden uitgezet met een daaraan gekoppelde eenduidige doelstelling en een vrijgemaakt budget.

Dit voorstel is bij brief d.d. 17 mei 1995 door de overheid afgewezen met als argument dat het beleid van de overheid er juist op is gericht het aantal overleg- en adviesplatforms zo veel mogelijk te beperken.

In reactie op deze beslissing hebben de bouwbonden bij brief van 28 juli de overheid opnieuw benaderd met het verzoek de negatieve beslissing m.b.t. het installeren van arbo-overleg in de bouw te heroverwegen. Zij wijzen daarbij op de onwillige houding van werkgeversorganisaties om een aantal door de vakbeweging geëntameerde initiatieven ter verbetering van arbeidsomstandigheden te ondersteunen. Gezien deze onwillige houding zijn de bouwbonden van mening dat de overheid in deze een taak heeft.

Tijdens het overleg is over het instellen van zo'n overleg gesproken. Van overheidszijde is het eerder ingenomen standpunt herhaald. Zo'n zwaar arbo-overleg past op dit moment niet binnen het door de overheid gevoerde beleid m.b.t. advies- en overlegorganen. Bij het ministerie bestaat uiteraard wel de bereidheid desgewenst op ad-hoc basis per onderwerp met de bonden te overleggen. De bonden worden van overheidszijde nadrukkelijk uitgenodigd om te reageren op zowel het ontwerp-Arbobesluit als de ontwerp-beleidsregels.

Aan de mening van sociale partners wordt veel waarde gehecht. Zo is bij het verwerken van het commentaar van sociale partners op het concept-Arbobesluit, dankbaar gebruik gemaakt van de opmerkingen van de bouwbonden. Aan veel van hun bezwaren is inmiddels tegemoet gekomen. De bonden kunnen dat zelf controleren wanneer het besluit half oktober in de Staatscourant wordt voorgepubliceerd. De bijbehorende concept-beleidsregels gaan binnenkort voor advies naar de SER en commentaar daarop is van harte welkom.

ad 5)

De Bouw- en houtbond FNV is van mening dat de ontwikkelingen m.b.t. het Organische Psycho Syndroom (OPS) erg zorgelijk zijn. Naar hun oordeel zijn er op dit moment zo'n drieduizend slachtoffers als gevolg van de lange termijn blootstelling aan (organische) oplosmiddelenhoudende produkten. Per jaar komen daar zo'n twee á driehonderd slachtoffers bij.

De Hout- en Bouwbond FNV is thans voorstander van een verbod op vervaardiging en gebruik van oplosmiddelenhoudende verf. Eventueel gefaseerd of gedoseerd voor bijvoorbeeld binnensituaties. Afspraken tussen verffabrikanten, werkgevers en bonden inzake het toepassen van deze verven (Verfovereenkomst 1993), hebben volgens de Bouw- en Houtbond FNV tot onvoldoende reductie geleid. Daarom wordt ingrijpen van de overheid onvermijdelijk geacht.

In dat verband bepleiten zij een verbod op (organische) oplosmiddelenhoudende produkten bij binnenschilderwerk en afgeschermd werken.

Van overheidszijde wordt gewezen op het antwoord aan de heer Poppe, lid van de Tweede Kamer voor de SP, m.b.t. zijn vraag naar de mogelijkheden voor zo'n verbod. Het ministerie van SZW gaat op dit moment na wat de mogelijkheden zijn. Daarbij wordt ook de mogelijke inzet van ander instrumentarium bezien. Er is gewezen op de verantwoordelijkheid van werkgevers alsmede op de vigerende wetgeving voor stoffen en de rol van grenswaarden daarin. Tevens is er aangekondigd om met compagnen van de Verfovereenkomst in overleg te treden, indien de evaluatie van deze overeenkomst hiertoe aanleiding geeft.

Van overheidszijde is toegezegd om op zeer korte termijn een nota terzake aan de Tweede Kamer te doen toekomen.